

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci navrhovateľky **V. S.** bytom H. ul. č. X., proti odporkyni **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o invalidný dôchodok, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 7. novembra 2011, č. k. 23Sd/246/2011-13, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre zo 7. novembra 2011, č. k. 23Sd/246/2011-13, **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva.**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Nitre rozsudkom zo 7. novembra 2011, č. k. 23Sd/246/2011-13, potvrdil rozhodnutie z 21. októbra 2011 číslo X., ktorým podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok s odôvodnením, že do dňa vzniku invalidity (30. januára 2010) navrhovateľka nezískala najmenej 1 rok dôchodkového poistenia, a preto nespĺnila podmienku potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia pre vznik nároku na invalidný dôchodok.

V odôvodnení uviedol, že posudkoví lekári sociálneho poistenia dospeli k zhodnému záveru, že navrhovateľka trpí na ľahkú mentálnu retardáciu s poruchami správania, inkontinenciu moču a stolice. K psychiatrovi začala chodiť až v roku 2010, ktorý jej stav hodnotil ako poruchu správania a osobnosti. V čase od 28. marca 2011 do 4. apríla 2011 bola hospitalizovaná na psychiatrickom oddelení so zistením, že má sklon k afektívnym konaniam pri emočnej instabilite, ako osobnosť s mentálnou retardáciou. Počas hospitalizácie komunikovala s pacientmi v rómskom jazyku. Hospitalizáciu prerušila z vlastnej vôle a v dôsledku skutočnosti, že netrpela na psychózu, nebol právny dôvod na jej pokračovanie. Do 30. januára 2010 pre ľahkú mentálnu retardáciu by bola maximálna miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 40 %, potom, po psychiatrickom vyšetrení spĺňa zdravotný stav navrhovateľky mieru poklesu 60 %. Pre invaliditu z mladosti nie sú splnené kritériá, pretože poruchy správania nevznikli pred dovŕšením povinnej školskej dochádzky, ale až vo veku 23 rokov, dovtedy normálne žila, vydala sa a porodila dve deti, preto navrhovateľka nie je invalidná podľa § 71 ods. 1 pre účely § 70 ods. 2 zákona o sociálnom poistení.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie navrhovateľka. Navrhla napadnutý rozsudok krajského súdu zrušiť v záujme opätovného preskúmania napadnutého rozhodnutia odporkyne a ďalšieho dokazovania vo veci preto, že trvá na priznaní invalidného dôchodku kvôli jej zlému zdravotnému stavu. Uviedla v odvolaní, že trpela už od malička a trpí aj teraz chorobou, vyplývajúcou z lekárskeho posudku, v dôsledku ktorej choroby jej bola určená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 60 % s účinnosťou od 30. januára 2010. Pracovne sa nevedela uplatniť v mladistvom veku kvôli chorobe a jej zdravotný stav je dlhodobo nepriaznivý, o čom svedčia lekárske správy aj odborných lekárov špecialistov. Skutočnosť, že podmienkou priznania invalidity je aj získanie poistnej doby najmenej rok pred uznaním za invalidnú, nemohla vedieť.

Odporkyňa žiadala napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 250l ods. 2 v spojitosti s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť.

Podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení občan má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu

vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 72 ods. 1 písm. b) tohto zákona počet okov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok poistenca vo veku b) nad 20 rokov do 22 rokov je najmenej jeden rok.

Podľa § 263 ods. 15 tohto zákona nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 2, má aj fyzická osoba narodená v období od 1. januára 1987 do 31. decembra 2004, ktorá sa stala invalidnou podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2005 pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka.

Z obsahu súdneho a administratívneho spisu vyplýva, že navrhovateľka sa domáhala priznania invalidného dôchodku od 2. júna 2011. Jej zdravotný stav posúdila MUDr. J. K., posudková lekárka sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Komárno, ktorá v lekárskej správe uviedla, že navrhovateľka ukončila povinnú školskú dochádzku na Špeciálnej základnej škole v H. v školskom roku 2003/2004. Na prejednávaní jej žiadosti s posudkovým lekárom nebola ochotná komunikovať, podľa vyjadrenia jej prítomnej tety je pasívna, ani doma nespôlpracuje, celé dni nič nerobí, nestará sa o svoje maloleté deti vo veku 3 a 4 roky, údajne sa pomôčuje. Od 1. októbra 2011 navštevuje psychiatra. Za rozhodujúce zdravotné postihnutie navrhovateľky posudková lekárka určila zdravotné postihnutie zaradené v prílohe č. 4 zákona o sociálnom poistení do kapitoly V-Duševné choroby a poruchy správania, pod položkou 5 písm. a), t. j. poruchy osobnosti a poruchy správania s 30 % mierou poklesu vykonávať zárobkovú činnosť, teda určila hornú hranicu z daného percentuálneho rozpätia 20 % - 30 %.

Na podklade tohto posudku odporkyňa 21. júna 2011 rozhodnutím číslo X. žiadosť o invalidný dôchodok zamietla po zistení, že navrhovateľka nespĺňala predovšetkým zdravotnú podmienku pre vznik nároku na túto dávku. Zdravotný stav navrhovateľky 4. augusta 2011 opätovne posúdila posudková lekárka Sociálneho poistenia, pobočka Komárno so záverom, že navrhovateľka nie je invalidná, lebo miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť zodpovedá výške 30 %.

Následne vypracovala 6. októbra 2011 posudok o zdravotnom stave navrhovateľky MUDr. M., posudková lekárka sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie so sídlom v Bratislave. Pri vyhotovení Lekárskej správy vychádzala z vlastného vyšetrenia

navrhovateľky a z jej ďalších odborných vyšetrení, a to z neurologického vyšetrenia z 25. januára 2011, z psychiatrického a psychologického vyšetrenia zo 14. marca 2011 a z prepúšťacej správy z psychiatrického oddelenia Fakultnej nemocnice s poliklinikou N., kde bola navrhovateľka hospitalizovaná od 28. marca 2011 do 4. apríla 2011. V závere posudku posudková lekárka označila za rozhodujúce zdravotné postihnutie podľa kapitoly V. Duševné choroby a poruchy správania, poI. 6. – mentálna retardácia, písm. a) - ľahká mentálna retardácia so 60 % mierou poklesu vykonávať zárobkovú činnosť. Vychádzala z prepúšťacej správy z hospitalizácie navrhovateľky na psychiatrickom oddelení v čase od 28. marca 2011 do 4. apríla 2011, kde boli u navrhovateľky zistené poruchy správania pri ľahkej mentálnej retardácii. Hoci pri prijatí na ošetrovanie navrhovateľka nespôlupracovala, údajne neudrží moč ani stolicu neskôr počas hospitalizácie komunikovala s rómskymi občanmi. Napriek skutočnosti, že bola hospitalizovaná na psychiatrii, neboli jej ťažkosti s inkontinenciou moču objektivizované. Posudková lekárka zistila, že navrhovateľka má sklon k afektívnym konaniam pri emočnej instabilite. Hospitalizáciu navrhovateľka prerušila u z vlastnej vôle a do 30. januára 2010 pre ľahkú mentálnu retardáciu by bola miera poklesu maximálne 40 %. Od dátumu psychiatrického vyšetrenia, ktoré dokumentuje prvýkrát aj poruchy správania pri ľahkej mentálnej retardácii, konštatovala posudková lekárka, že zdravotný stav navrhovateľky znižuje celkovú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 60%. Na podklade toto posudku odporkyňa vydala rozhodnutie z 21. októbra 2011 číslo X., ktorým opätovne zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok preto, že nemá odpracovaný najmenej 1 rok a nespĺňa ani podmienky priznania invalidity z mladosti.

Pri vypracovaní druhostupňového posudku posudková lekárka sociálneho poistenia hodnotila zdravotný stav navrhovateľky aj z hľadiska jej zdravotného postihnutia z mladosti. Dospela k záveru, že pre invaliditu z mladosti nie sú splnené kritéria, nakoľko poruchy správania u navrhovateľky nevznikli pred dovŕšením povinnej školskej dochádzky, ale až vo veku 23 rokov. Dovtedy normálne žila, vydala sa a porodila 2 deti. Tomuto záveru zodpovedá aj pedagogická charakteristika navrhovateľky zo Špeciálnej základnej školy s VJM.v H., K. X, ktorú navrhovateľka navštevovala od 4. mája 1997 a ukončila ju v školskom roku 2003/2004. Z hodnotenia vyplýva, že navrhovateľka školskú dochádzku mala nepravidelnú, často chýbala kvôli rôznym, niekedy aj vymysleným chorobám. Správanie mala dobré, rešpektovala pokyny vyučujúcich. Učivo však neovládala kvôli nepravidelnej dochádzke. Čítania ovládala len na nízkej úrovni, písala s chybami.

Takéto hodnotenie nesvedčilo o jej zlom zdravotnom stave už vpred dokončením povinnej školskej dochádzky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací nezistil dôvod na doplnenie dokazovanie vo veci. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že navrhovateľka nespĺňa podmienky na priznanie invalidného dôchodku. Vzhľadom na uvedené, odvolací súd vecne správny rozsudok krajského súdu podľa § 219 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP tak, že navrhovateľke nepriznal ich náhradu, pretože v odvolacom konaní nebola úspešná.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. januára 2013

JUDr. Elena Závadská, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová